

Rigsdagstidende.

1851. -- Forhandlingerne paa Folkethinget. -- № 40.

Tredie Session.

14de Møde.

Torsdagen den 30te October.

(Fortf.)

Sidenius (fortf.): Jeg veed nu meget godt, at de ere blevne trøstede med, at det er i deres eget Vel, at de bære store Udgifter og have et temmeligt knapt Udkomme, da de ellers let kunde forfalde til Dovenskab, Svilt og Lidetlighed; man synes altsaa, at fattigdom skaber Flid og Sædelighed, ja, forsaavidt Dyden bliver en Nødvendighed; men jeg deler ikke denne Anskuelse, jeg troer ikke den er sand, var den sand, vilde jeg foreslaae, at man afsnappede de rigeligt lønede Embedsmænd lidt, for at blive forvissede om mere Flid og mere Dygtighed. Sluttelig skal jeg kun tillade mig at gjøre det ærede Thing opmærksom paa, hvor meget det vistnok er i begge Parters Interesse at see denne Sag bragt til Endelighed, dog vel nærmest i Directionens Interesse, thi har den virkelig gjort store og betydelige Opoffelser for Bønderne, men som ere blevne modtagne med Uafnøjsomhed og Utaknemmelighed, maa det være den behageligt at see en Undersøgelsescommission nedsat, for at Sandheden kan komme for Dagen. Jeg tillader mig derfor ret indstændigt at bede Thinget at tilstøde denne Sags Fremme.

Indenrigsministeren: Jeg havde ikke besluttet at tage Ordet i denne Sag idag, men den ærede Forslagsstiller har nødt mig dertil, for at give nogle factiske Oplysninger, for at vise, hvorledes det egentlig hænger sammen. Jeg skal ikke trætte det ærede Thing med det egentlige Retspørgsmaal, eller følge den ærede Forslagsstiller i hans Betragtninger derover, thi Sagen, om Testators Bestemmelse i Testamentet ere opfyldte eller om Bønderne nu have nogen Ret til at fordre Arvefæste, er afgjort

ved en Høiesteretsdom, og saalange som Grundlovens 2den Paragraph staaer ved Magt, at den dømmende Magt er hos Domstolene, maa denne Sag være endelig afgjort (Ret!). Retspørgsmaalet, siger jeg, er afgjort, naar der haves en Høiesteretsdom derfor, det kommer altsaa an paa, om den Ret, som Directionen har, er blevet misbrugt, om Directionen har været ubillig i sine Fordringer mod Bønderne, og jeg skal tillade mig at udbede mig det ærede Things Opmærksomhed for et Par Bemærkninger, jeg i den Anledning agter at gjøre. Man har saaledes for det Første villet tale om den Maade, hvorpaa Fæsteafgifterne, Landgilden og Indfæstningen skulde være opstruede, man har sagt, at man paa dette Gods vilde finde, ikke blot de samme overdrevne og vorende Fordringer til Fæsterne, men ved Siden deraf vilde man ogsaa finde alle disse Drillerier og Uhyggeligheder, som Godseierne saa ofte gjøre sig skyldige i. Hvor overdrevne og vorende disse Fordringer end siges at være, er Landgilden dog siden 1792 til 1818 ikke blevet forøget paa de Glasenfte Fideicommissers Gods. I Aaret 1818 blev der ifølge den Bestemmelse, som Testator havde taget, at Bønderne skulde godtgjøre Udstyknings Omkostningerne, paalagt disse efter frivillig Overeenkomst 1½ Skp. Hvede pr. Td. Hartkorn. Dette blev paalagt 15 til 20 Aar efterat disse Omkostninger vare afholdte, efterat Directionen havde ladet udfiske 1200 Tdr. Hartkorn og udflytte 70 Gaarde. Ved samme Leilighed blev det tillige bestemt, at de Fæstere, som ikke frivillig vilde overtage disse 1½ Skjæppe Hvede pr. Td. Hartkorn, maatte finde sig i, at Gaardene ved Fæsteledighed vilde blive paalagte en forhøiet Afgift, nemlig 3 Skpr. Hvede. Det var nemlig ikke mere end Ret og Billigt, at de Fæstere, som indgik en frivillig Over-